

Táncold körbe Magyarországot online! - DÉL-ALFÖLD

2020/05/02

A sorozat következő részében a dél-alföldi oláhos és a *lassú* és *friss csárdás* lépéseit tanulhatják meg.

Nyolc tájegység jellegzetes táncait tanulhatja meg otthonában az Országos Széchényi Könyvtár segítségével. A táncok tanítását a legkiválóbb gyermekegyüttesek tagjai, a Szarvasi Gyermekek Szólótánc fesztivál díjazottjai mutatják be.

A táncokat a MTA BTK Zenetudományi Intézet Néptánckutató Archívuma filmjeivel illusztráljuk, amelyeket az Országos Széchényi Könyvtár [YouTube-csatornáján](#) [1] tesszük közzé 2020. március

27-től kezdődően péntek délután 17.00 és 18.30 órától.

[#táncold körbe Magyarországot online](#) [2]

DÉL-ALFÖLD

Két epizód: Oláhos (20 perc), Lassú és friss csárdás (20 perc)

A régi Bihar, Békés, Csongrád, Csanád, Arad, Temes és Torontál megyék területe a török hódoltság alatt szinte teljesen lakatlanná vált. Ezekre a vidékekre sok román, szerb, szlovák és német telepes költözött, változatossá varázsolva a térség kultúráját, melynek gazdag népművészete is az etnikai sokszínűségének köszönhető.

A dél-alföldi férfiak hagyományos viselete a Kárpát-medencében általános fehér ing, gatyá és a fekete mellény, a lajbi volt. A derékig érő selymes fényű mellényen 19 ezüstgomb sorakozott, egészen a nyakba álló lehajtott gallérig. Ezt a viseletet a 19. század második felében a polgári öltözködés hatása háttérbe szorította. A bő gatyát felváltotta a szűk, zsinórral díszített nadrág, majd később a comb vonalában bővülő priccses csizmanadrág. Az egyenes szabású posztó ujjas helyett egyre divatosabbá vált a zakó fazonú öltönykabát. Az asszonyok 10-12 db bő-, középütt fodros rokolyát hordtak. A legfelső nehézselyemből, fényes atlaszból készült, és a kötény szinte teljesen beborította. A csípőre bővülő, testhez szorosan feszülő ujjas alatt színes, rojtos, selyemkendőt viseltek. Az ujjast virágos szövésű selyemből szabták, fodorral szegték, szövött szalaggal szegélyezték, gallérját kihajtották. Fejükre egészen vállra omló taftkendő került, melyet az áll alatt csomóra kötöttek. A lábbelikre jellemző volt a félmagas sarkú vagy gombos, az úgynevezett spanglis cipő vagy a papucs. A papucs azonban csak a nagy szegedi árvíz után terjedt el, amikor már kikövezett utcákon lehetett járni. A nők olyan pazarul öltöztek, hogy gyakran egyetlen leányon vagy menyecskén vagyonokat érő kelme volt.

Szeged környékén még ma is él egy régi táncba hívás emléke. A kocsma előtt várakozó leányokat egy-egy legény kendővel húzta be a tánchelyiségbe. A helyi idős asszonyok így emlékeznek erre a szokásra: *kendőkivetéssel* hívtak be minket. A fiú a kendőt kivetette, amelyik lány megfogta, azt bevitte, és a hozzávaló társának odaadta.

Oláhos

A régió táncrendjében a régi réteget az oláhos vagy ugrós elnevezésű tánc képviseli, melynek népszerűsége a szomszédos Erdély hatásának köszönhető. A tánc elnevezése is innen ered, hiszen az alföldi ember számára az „oláh” név általában az „erdélyi” fogalmával volt azonos. A név kialakulásában az „Az oláhok, az oláhok facipőben járnak” kezdetű közkedvelt kísérő dallam is szerepet játszhatott.

Az oláhost elsősorban szólótáncként a férfiak magányosan vagy csoportosan járták. Ismert azonban a párosan, nővel táncolt formája is. Ez a páros táncok régies formáját képviseli, amikor a táncosok ritkán és legfeljebb nyílt fogásmóddal, kézfogással kapcsolódnak egymáshoz. A dél-alföldi oláhos néptánc hagyományunk egyik leggazdagabb páros ugrós tánca.

Csárdás

Az Alsó-Tiszavidék tánckincsének meghatározó része az új stílushoz tartozó lassú és friss csárdás, vagy ahogyan ott nevezik, a lassús és frisses. A lassú régies formája a rösztetős, rösztetettős vagy remegős, amikor a táncosok a csárdás lépéseket bokarugózással járók. A lassú csárdás legjellemzőbb összefogódzási módja a váll- és derékfogás. Ritkábban, különösen a *darudübögő* elnevezésű táncfigurában a nyitott egy és két kézfogás is előfordul. A frissben már a nyílt fogásmódok jellemzőek az egy és két kézfogás gyakrabban megjelenik, hiszen így a táncos szabadabban tud figurázni. Míg a lassúban a csalogatós csak ritkán fordul elő, a frissben a pár elengedése annál többször.

Közreműködött: Galga zenekar

Az Alföld Néptáncgyűttes és a Válaszút Táncgyűttes táncosai: Baranyai Barbara, Diószegi Dániel, Visnyei Andrea, Gulyás Norbert

Felkészítő tanár: Forgó Edit, Szarka Zsolt

Videók:

- [Dél-alföldi oláhos](#) [3]
- [Dél-alföldi csárdás](#) [4]

2020/04/28 - 09:13

Source URL: <http://193.6.201.226/en/node/4811>

Links:

- [1] <https://www.youtube.com/user/nemzetikonyvtar/videos>
- [2] <http://www.oszk.hu/hirek/tancold-korbe-magyarorszagot-online>
- [3] <https://youtu.be/YWJPK5iA2J4>
- [4] <https://youtu.be/ZliETa7OFU8>
- [5] <http://193.6.201.226/en/category/foszotar-es-pozicionalo/hirek>